

LABOD

1197786

glasilo podjetja labod tovarne oblačil Novo mesto

leto XXI, 24. novembra, številka 10 — 11

Na svečanosti ob otvoritvi mešanega podjetja Labod-Bohemia je spregovoril številnim zbranim slovenski veleposlanik na Češkem, g. Zvone Dragan (levo), ga. Ivanka Ryskova, solastnica podjetja in naš glavni direktor, g. Andrej Kirm.

USPEH V PRAGI

Češka je tradicionalno tekstilna dežela in veliko pomeni uveljaviti se na

V današnji številki

- **NE PREZRITE RAZPISA ZA INOVACIJE!** Vsaka pobuda bo nagrajena! **SODELUJMO!**
- O večjih pristojnostih in odgovornih tovarn - v pogovoru z glavnim direktorjem Laboda
- Kako je potekala prodaja kolekcije za naslednjo pomlad in poletje
- Konkretno vprašanje - konkreten odgovor - o lastninjenju
- Razmišljanje o razvijanju krojev - o vlogi človeka ob tem in vlogi računalnika
- Ker pove slika več kot 1000 besed, objavljamo tudi dve fotoreportaži s svečanosti v Pragi in podelitve Labodovih nagrad

tem tržišču, ki v novih pogojih gospodarjenja doživlja intenziven razcvet. V zavesti ljudi je še vedno njihov nekdanji položaj v Evropi in njihova tradicionalno močna tekstilna industrija. Nove možnosti pa jim ponujajo široko pahljačo izdelkov, izbiri takorekoč brez meja. V Pragi, ki ima milijon in pol prebivalcev, se pojavljajo svetovno znana imena proizvajalcev iz vseh področij in med temi tudi veliko iz modnega sveta.

In v središču Prage je tudi nekaj slovenskih proizvajalcev, med temi je zelo močno in ugledno zastopan tudi Labod. Sodelovanje z go. Ivanko Ryskovo, podjetnico z velikim elanom, veliko znanja in ogromno volje ter delavnosti je za naše podjetje izredno dobrodošlo. Ivanka Ryskova je odprla v slabem letu dni verigo petih prodajalen z našim imenom in ekskluzivno našimi izdelki. V tem času je zaživelo tudi mešano podjetje **Labod Bohemia**, ki omogoča v bodoče še dodatno širjenje sodelovanja. **Vanja Gole**, ki je iz Labodove strani

sodelovala pri vzpostavitvi mreže prodajalen in razvoju sodelovanja v Češki poudarja tudi bodoče cilje - biti prisoten tudi v drugih večjih čeških centrih, za začetek pa naj bi odprli izven Prage najprej prodajalno v Karlovih Varih. No, v tem času, odkar je bila skupna slovesnost ob otvoritvi mešanega podjetja, na kateri je govoril slovenski veleposlanik na Češkem, **g. Zvone Dragan** ter ga. Ryskova in naš glavni direktor, je dodobra zaživela prostorna in »na višini« vzorčna soba, ki služi za veleprodajo, hkrati pa tudi nova prodajalna ob praški borzi. Skratka, Labodovo sodelovanje s Češko je zelo dinamično. Zelo pestro in ustvarjalno. Ponosni smo lahko na verigo naših prodajalen v Pragi in na sodelovanje z gospo Ryskovo. V najbolj poudarjenih delih Prage smo prisotni in oblikujemo si kupce, ki se vračajo. Češkemu trgu bomo morali tudi v bodoče posvečati posebno pozornost, saj smo z začetkom nakazali velikopotezno sodelovanje in v tem smislu moramo tudi nadaljevati.

Ni vse staro za zavreči Pri razvoju kroja si delo delita človek in računalnik

Kot mnoga podjetja, se je tudi naše odločilo za smotno spremembo, za uvajanja procesnega računalnika. Toda ali dovolj skrbimo za usposabljanje kadrov in za nadzor razvijanja krojev? Pomisleki s tem v zvezi so še vedno prisotni, naše mnenje pa potrjuje tudi članek v nemški strokovni reviji Rundschau. Iz te citiram: »Pomemben predpogoj za delo na računalniku je izredno dobro znanje tehnike krojnega risanja. Na to nujnost pa se v praksi kaj rado pozabi«. V nadaljevanju avtor sestavka opozarja na drugo bolečo točko in sicer na veliko število krojačev, ki ne sprejemajo inovacij. Niso pripravljeni sprejemati novosti, spremembe, ki jih pri naša čas in razvoj.

Kreativnost pa vendarle skozi računalnik na zamre, kajti kroje je treba vedno znova analizirati, jih spreminjati, dograjevati, preiskovati, spremljati... Samo skozi prakso in nenehno s preiskovanjem se človek uči in odkriva nova pota do novih oblik.

Mnenja strokovnjaka, ki je doživaljal ta razvoj in v praksi sam spoznal kaj ob računalniku in še tako moderni tehnologiji pomeni osnovno znanje, izkušnje in ročne spretnosti pri razvoju kroja, velja prisluhniti. Tudi naša dosedanja razmišljanja in opozorila so veljala poudarkom, na katere opozarja tudi ta sestavek.

Janez Marolt - priprava dela VO

V prostorni in zelo lepo opremljeni vzorčni sobi podjetja Labod - Bohemia se je zbralo veliko gostov.

Sreča je nalezljiva - kreatorka Jelka Novak med veleposlanikom Draganom in našim komercialnim direktorjem, Marjanom Vodopivcem.

Tri Labodove prodajalne sredi Prage

ISO STANDARDI IN NEMŠKA TEKSTILNA INDUSTRIJA

Pripravili smo povzetek poročila s specifičnega seminarja za vpeljevanje ISO standardov v nemško tekstilno industrijo. Besedilo je povzeto iz nemške tekstilne revije Bekleidung.

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PO DIN ISO 9000

Srečanje tekstilnih podjetij v organizaciji Instituta za oblačilno tehnologijo (BTI)

BTI (Bekleidungsstechnisches Institut) iz Moenchengladbacha, v sodelovanju z Združenjem severozahodne nemške tekstilne industrije iz Muenstra, je organiziral 10-dnevni seminar zagotavljanja kakovosti, ki si je zadal naslednje cilje:

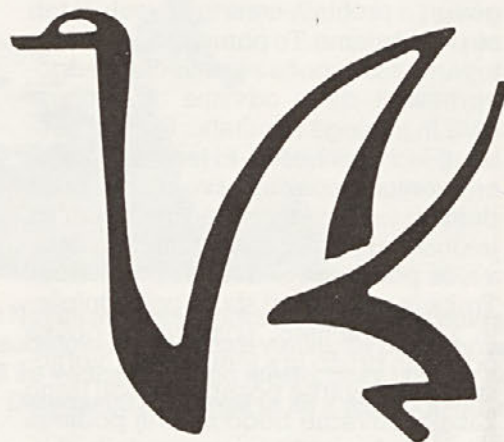
- osvetliti in kritično obravnavati norme DIN in ISO,
- skupno spoznati možnosti posameznih podjetij,
- izdelati navodila za prenos v prakso.

Na seminarju so sodelovali predstavniki 17 tekstilnih podjetij s področja zagotavljanja kakovosti, da bi skupaj obravnavali in bolje spoznali DIN-ISO standarde. Vsebine so bile usmerjene na 20 elementov standarda DIN-ISO

9001 ob upoštevanju navodil DIN-ISO 9004. Pri tem je BTI veliko prispeval s svojimi izkušnjami pri zagotavljanju kakovosti na tekstilnem in oblačilnem področju.

Ob referatih in komentarjih je potekalo delo v manjših skupinah v izmenjavi izkušenj in v razpravah. V obliki delavnic so poskušali abstraktne pojme pre-

nesti na specifične zahteve tekstilne industrije. Težko je bilo, na primer, opredeliti pojem »primernost«. Podjetja pogosto iščejo nek recept za uporabo standardov, teh pa žal ne more biti. Lahko izmenjamo izkušnje, predstavimo različne oblike reševanja in modele delovanja, vendar mora vsako podjetje izdelati svoj način in določiti, kako bo standarde preneslo v prakso.

ISO JE LE PRVA STOPNICA

V okviru evropskega tedna kakovosti je bila še posebej poudarjena pot k odličnosti

V Sloveniji je ta čas že nekaj čez 100 podjetij, ki je uspelo pridobiti enega od ISO certifikatov, med temi pa je kar 12 odstotkov tekstilcev. V okviru evropskega tedna kakovosti, ki je trajal od 6. do 12. novembra, je bila organizirana že 4. redna konferenca Slovenskega združenja za kakovost, katerega novi predsednik je g. Joško Čuk, sicer predsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

Tudi slovenska konferenca letos ni govorila več le o ISO standardih, ampak se je po zgledu Evrope, ta pa je za nas obveza, ozrla naprej. Kako potem, ko bo ISO pridobljen in vpet v naše delo in poslovanje. Kajti certifikati ISO so le začetek poti k odličnosti, poti, ki se nikoli ne neha... Znotraj te poti pa je poseben poudarek dan tudi inovacijam. Sekcija PODIM deluje vzporedno s Slovenskim združenjem za kakovost, saj sta ti dve

vsebini neločljivo povezani, lahko bi rekli tudi usodno povezani. Le skupaj peljeta k celovitemu obvladovanju kakovosti, k dvigovanju znanja, izboljševanju dela, krepitvi samozvesti in k novim izzivom.

Dolenjska regija je bila na 4. konferenci zelo močno zastopana. Iz tega dela Slovenije so bili številni referati in predstavljeni so bili dosežki, ki so pomembni. Tudi v Labodu si na tem področju zelo prizadevamo. Vzpostavimo z aktivnostmi za pridobitev certifikata ISO 9001 obujamo tudi inovativno dejavnost, intenzivneje in bolj odgovorno ter načrtno pa moramo začeti negovati podjetniško kulturo (odnose, relacije, odgovornosti, pa vse do spoštovanja pravil lepega vedenja oziroma poslovnosti). Kajti vključiti se moramo na pot k odličnosti, ta pot pa ima veliko vrat.

Že kar po uvodnem izvajanju so se izkazale kot nerealne predstave o tem, da lahko sistem kakovosti vpeljemo kar mimogrede. Uvajanje sistema kakovosti je odvisno v prvi vrsti od prizadevanj in zgleda, ki ga daje vodstvo podjetja. Vodstvo bi moralo v tem sistemu spoznati možnosti za kontinuiran napredek in dolgoročno zagotavljanje konkurenčne sposobnosti. Če služba za zagotavljanje kakovosti nima razumevanja in podpore vodstva podjetja, brez pripravljenosti ljudi za sodelovanje in zadostnih sredstev uspeha ni mogoče doseči.

Tudi vodstvo podjetja si mora vzeti dovolj časa, da lahko aktivno sodeluje v procesu. Velja namreč, da je zelo pomembno motivirati sodelavce, pomembne so hitre odločitve, ki jih je pri tem treba sprejemati. Kot je poudarilo živahno sodelovanje na seminarju in povratne informacije, ki jih je zbral Gerd Conrads, je treba z izobraževanjem na tem področju nadaljevati tudi po zaključku seminarja.

Zveza tekstilne industrije bo tudi v bodoče nudila možnost za aktivno izmenjavo izkušenj. BTI je tudi že navezal stike z ostalimi zvezami tekstilne in oblačilne industrije, da bi tudi drugim podjetjem dali možnost za tovrstno izobraževanje, kjer bi standarde kakovosti DIN-ISO 9000 lahko skupno razsikovali in o njih razpravljali.

Obrniti se na pravi naslov

Pogovor z glavnim direktorjem, g. Andrejem Kirmom o vprašanjih, ki so mu jih v zadnjem času delavci tovarn najpogosteje postavljali.

Kaj torej, delavce tovarn najbolj pesti?

Andrej Kirm: Na obiskih po tovarnah sem ugotovil, da delavci sprašujejo predvsem po vsebinah, ki so vezane na tovarno samo, oziroma, ki so izključno v njeni pristojnosti, za reševanje teh vprašanj pa se vendarle obračajo na matico podjetja. Dolgo se v Labodu že govori o profitnih centrih in vsebini teh se približujemo. To pomeni, da se vsaka tovarna zase sooča z vse večjimi odgovornostmi, da je odvisna od svojega dela in svojega rezultata... Profitni center ni le zveza besed, ki lepo ali sodobno zvenita, ampak ima svojo vsebino. V domeni tovarn je veliko, predvsem pa je doseganje plana in kvalitete izdelave, če poudarim le dve osnovni nalogi. Treba je tudi dodati, da bo prihodnje leto z lastninjenjem postavljena oblika odvisnih družb in s tem se odgovornosti vsake tovarne posebej še bolj jasno kažejo. Tovarne bodo znotraj podjetja takorekoč »na tržišču proizvodnih storitev«, kot so sedaj že naši izdelki na tržišču blaga. Postopno bodo prevzele tudi naloge, kot je določanje normativov časov. Skratka, vse globlje bodo posegale v svoje gospodarjenje in odvisne bodo od ustvarjenega. Drugače povedano - internega prelivanja ne bo več. Zato je treba vse bolj opozarjati na odgovornosti tovarn samih. Zato tudi opozarjam, da so odgovori na vprašanja, ki so jih postavljali delavci ob mojih zadnjih obiskih, v tovarnah samih. Ločiti je treba pristojnosti in odgovornosti tovarn in njihovih direktorjev ter pristojnosti in odgovornosti ostalih strokovnih služb podjetja oziroma vodstva tega. Letos je bilo veliko investicij, veliko vlaganja v tovarne... Za dobro »štartno osnovo tovarn« smo vložili dokajšnja sredstva za enoizmensko delo, ki je v Libni že v celoti izpeljano, z začetkom prihodnjega leta pa bo tudi v Delti. Kolikor je bilo mogoče smo poskrbeli za posodobitev proizvodnje, sledi pa še delo na reorganizaciji, s čimer smo letos že začeli in bomo s specializacijo tovarn še nadaljevali. Skratka, veliko je bilo narejeno za tovarne oziroma za pogoje dela v teh, da bi v bodoče lažje in boljše izpolnjevale svoje obveznosti.

Kakšna pa bo v bodoče vloga matice podjetja, oziroma centrale, kot radi rečemo?

»Gre predvsem za krepitev določenih funkcij, kot je priprava dela in komercialne oziroma marketinga, seveda ob tekočem ostalem delu kot je raču-

novodstvo, kadrovska in pravna služba, razvoj in še nekatere vzporedne dejavnosti. Predvsem na prvih dveh omenjenih vsebinah (marketing in priprava dela) moram še veliko narediti, saj gre za vitalne, oziroma kar usodne vsebine za ohranitev dela in podjetja.«

Torej, tudi v teh službah sledijo spremembe v smislu zaostrovanja odgovornosti?

»Seveda bo nujno spremeniti pristop tudi v teh sredinah. Cilj je spremeniti ravnanje, kajti samo prelaganje odgovornosti, vzpostavljanje negativne klime in govoric, ki zamegljujejo prave cilje, nikamor ne vodi. Jasne odgovornosti ter širjenje oziroma prepletanje vsebin dela, pa pomeni predvsem drugače delati. Formalni opisi del in nalog, ki naj bi zacementirali krog dela, so preteklost. Rezultati so merljivi in za te se je treba potruditi - vsak zase in vsi skupaj. Delo torej, vendar produktivno delo in ne le tisto, ki je samo sebi namen.«

Zadovoljni z zaključevanjem

Gibanja se na tržišču še zaostrejo, uvoza je veliko, toda še je prostor tudi za kvalitetne izdelke po razumnih cenah. Čaka nas zmanjševanje stroškov.

Nova kolekcija za naslednjo jesen in zimo je že sredi intenzivnih priprav, za nas pa je vendarle še kako aktualen podatek, kako je bila kolekcija za pomlad in poletje sprejeta med kupci. Kakšni so torej rezultati zaključevanja? Kot smo pisali, je potekala kolekcija tokrat drugače, z več pripravami in tesnejšim spremljanjem. Novosti je bilo veliko, zato je bilo veliko tudi kresanj mnenj. Kaj smo se vsi skupaj naučili, je stvar poglobljene analize, ki je za enkrat še ni, so pa na dlani rezultati zaključevanja. Prva ocena je, da nam je domači trg vendarle še vedno zelo zvest, da računa na Labod, čeprav je preplavljen z izdelki iz Italije in Avstrije, če pri tem pomislimo na trgovske hiše. Če k temu dodamo še individualnega potrošnika, pa lahko dodamo še Madžarsko ali celo Turčijo. Skratka, konfekcije je veliko in prostora za prodajo zato toliko manj, opozarja Božo Verstovšek, vodja prodaje na domačem trgu. A ne le konkurenca, tudi vreme je pri oblačilih usodno. Ker se trgovci odločajo za nabavo glede na rezultate prodaje preteklih vzporednih sezon, je slaba sezona (po vremenu) lahko osnova za manjša nova naročila. Upoštevajoč vse to, kar so naši trgovci na zaključevanju tudi poudarjali, pa smo vendarle z za-

ključevanjem lahko zadovoljni. Prvi podatek je najbolj obetaven, saj smo prodali bluz celo več, kot preteklo sezono. Pohvaljena je bila kolekcija teh in še posebno široka uporabnost. Tudi kolekcija vrhnjih oblačil je bila med trgovci zelo pohvaljena kot lepa, kvalitetna in z veliko možnostmi dopolnjevanj in kombinacij. Kljub temu pa smo jo prodali nekaj manj kot preteklo sezono. Naročila so limitirana in izhajajo iz preteklih izkušenj. Vreme je bilo zadnje poletje kaj nenaklonjeno poletnim vrhnjim oblačilom, toda glede na to, smo s takrat zaključenimi količinami prodanim v Labodu lahko zadovoljni.

Manj uspešni smo bili tokrat pri srajcah, kjer je bil izbor preskromen in bi trgovci želeli zaključiti več. Le srajce Peter Bensen so bile bolj prodane kot v pretekli enaki sezoni. Ella Vivaldi je, tako kot Peter Bensen in športni program še vedno na testiranju. Vpeljevanje znamke traja več sezon, zato smo v teh programih še vedno na preizkusni dobi. Tudi zato je treba opozoriti na nivo izdelave, ki ga mora imeti znamka, pa tudi na cene, ki so - po mnenju večine trgovcev - previsoke. Sledi torej prizadevanje za cenejšo, toda ne slabšo tkanino, za čas izdelave brez dodatnih bonifikacij, za zmanjševanje stroškov skratka. Ob tem pa je treba poudariti, da kupci iščejo uporabne in kvalitetne modele.

Skratka, okoliščine niso prav ugodne za prodajo, je pa hkrati to čas razčiščenja. Tudi trgovine same, ki so zmanjšale v povprečju čas obračanja za tretino, se počasi oblikujejo v določen prepoznaven stil prodaje in tako se kaže prostor za posamezne proizvajalce oziroma posamezne skupine kupcev. Kot rečeno, smo z zaključevanjem lahko zadovoljni, hitro pa moramo reagirati na pripombe. Teh je bilo na račun naših cen veliko. Pripravljen je gradivo z okvirji za vrednosti osnovnega materiala, časov izdelave in s tem s končnimi cenami za srednji, višji in visoki cenovni razred, ki bodo osnovna orientacija tako kreatorjem, kot nabavi in vsem v verigi nastajanja kolekcije. Veliko dela pa ostaja za tekočo ponudbo, ki tudi daje določene možnosti za doseg skupnih prodajnih ciljev.

Lestvica vplivov na prodajo

- aktualnost, modnost, uporabnost
- kvaliteta
- rok dobave
- cena

V Labodu je bila na obisku delegacija z Novim mestom iz pobratene kitajske pokrajine. Stiki so že tradicionalni, tem in poti sodelovanja pa je tudi veliko. Še posebno za tekstilce, saj ima svila v modni industriji še vedno posebno mesto, prav tako pa so zanimive tudi ostale tkanine iz Kitajske. Delegacijo je sprejel in se z njo pogovarjal glavni direktor, Andrej Kirm.

GIBANJE ZAPOSLENIH V DEVETIH MESECIH

Število zaposlenih se je v obdobju I-IX. v primerjavi z decembrom 1994 zmanjšalo za 80 delavcev. Največ odhodov je bilo iz proizvodnje. Fluktuacija je bila 7,4%.

V 9 mesecih je iz podjetja odšlo 125 delavcev:

- 22 upokojitev, 33 delavcev je odšlo v druga podjetja, 58 delavcev pa je bilo zaposlenih za določen čas, 12 delavcev pa je štetih pod druga prenehanja (ostali doma, smrt, ostalo).

VZROKI ODHODA

Org.	UPOKOJITVE									
enota	inv.	pred.	star.	polna st.	druž.	v dr.pod DČ/prip.	ost.pren.	SKUPAJ	PRERAZP.	
LOČNA	3	-	-	1	1	4	2	12	17	
LIBNA	2	-	-	-	1	3	12	19	1	
DELTA	1	-	1	-	1	3	33	44	1	
TIP-TOP	-	1	-	-	-	9	5	16	1	
TEMENICA	-	-	-	-	-	4	2	9	1	
ZALA	1	-	-	1	-	4	1	8	1	
STRSL	2	3	1	2	-	6	3	17		
SKUPAJ:	9	4	2	4	3	33	58	125	22	

22

V podjetju smo na novo zaposlili 44 delavcev, 30 za določen čas (pripravnništvo ter nadomeščanje daljše bolniške) in 14 za nedoločen čas.

VZROKI ZAPOSILITVE

Org.enota	dol.č./prip.	nedol.čas	skupaj	prerazporeditev
LOČNA	4	2	6	1
LIBNA	1	-	1	-
DELTA	4	-	4	-
TIP-TOP	7	-	7	1
TEMENICA	2	-	2	12
ZALA	3	-	3	-
STRSL	9	12	21	9
SKUPAJ:	30	14	44	23

23 delavcev je bilo razporejenih iz ene organizacijske enote v drugo, največ iz tovarne LOČNA v tovarno TEMENICA.

Pripravila: Silva PEZELJ

Nekam tope so te naše bucike zadnje čase, pravijo sodelavci. Včasih so pičile, sedaj pa bolj pobožajo. No, včasih so prispevali teme za bucike vsi po vrsti in »stali so za tem«, kar so povedali. Danes bi sicer še kdo prišepnil, da je to in to narobe, toda anonimno. Zato bo naš časopis sicer odprtih ušes za te pobude in bo na vprašanja in pomisleke poiskal odgovor, ne bo pa odpiral lova na čarovnice. Poiskati je treba pojasnila, argumente za to in tako odločitev in jih napisati, ne pa v naprej bičati, kar sicer marsikdo pričakuje. Zato ste vabljeni k sodelovanju. Kar se nam zdi narobe, nepravilno in kar nas zato tudi boli, je prav, da dobimo odgovore, pojasnila, da nam je z argumenti, dejstvi in številkami, če se le da, povedano in utemeljeno. Isti cilj nas veže in vsak ima v tej igri svojo vlogo in znotraj te tudi pravico vedeti. Torej, pošteno in pogumno vprašajmo, da bomo dobili direkten in jasn odgovor.

KONKRETNO VPRAŠANJE — KONKRETEN ODGOVOR

Lastninjenje

Naše povabilo, da pošiljate okoli lastninjenja vprašanja na uredništvo in da se bomo potrudili dobiti odgovore, ni ostalo brez odmeva. Vprašanja pa so povečini vezana na to, **kdaj in kolikšen delež certifikata bomo dobili vrnjenega ter ali smo obvezni preostanek vrednosti certifikata vložiti v sklad, za katerega se bo odločil Labod.** Odgovor je pripravila **Rozina Kum** - vodja računovodstva:

Trenutno imamo celotni izračun v obdelavi na SDK, torej točnega zneska, ki ga bo vsak vlagatelj dobil vrnjenega, še ne morem povedati. Vsekakor pa je že jasno, da gre za cca 20 odstotkov vrnjene vrednosti certifikata (odstopanja so lahko le minimalna v plus ali minus). Ker je veliko vprašanj, kdaj bodo de-

lavci in upokojeanci lahko ta preostanek vložili še na kakšen drug naslov naj povemo, da ni potrebno čakati na naše uradno obvestilo in da lahko ta okvirni znesek s svojim podpisom vložite na željeni naslov. Vsak posameznik se sam odloča, kam bo vložil certifikat oziroma delež tega. Lahko pa se - če bo izražena taka volja - odločamo tudi za skupinski vložek. Če bi se večja skupina odločila za vložek preostalega dela certifikata v določen sklad, bo za to pripravljena posebna izjava, sicer pa je to svobodna volja vsakega posameznika. Informacij o tem, kateri skladi in podjetja sprejemajo certifikate, je v medijih dovolj, potrudili pa se jih bomo dobili tudi na našem naslovu in jih posredovati.

Samo v Delti deluje knjižnica, ki pa ima redne in zveste bralce. Irena Markež (na sliki skupaj z Mimico Magdič, ki ob vsem ostalem delu vzdržuje tudi knjižnico) je tokrat prišla po knjige za otroke, če pa je le kaj časa, rada tudi zase vzame kakšno prijetno branje.

UPORABA PREGLEDNIH PROGRAMOV (EXCEL...)

V našem podjetju trenutno poteka usposabljanje nekaterih delavcev na osebnih računalnikih. Le-to usposabljanje smo razdelili v tri faze:

- 1.faza: usposabljanje administrativno tajniškega kadra
2. faza: usposabljanje strokovnega kadra
3. faza: usposabljanje direktorskega kadra

Prva faza je že za nami in je trajala od lanskega septembra do sedaj. Potekala je tako, da smo administrativne delavce in tajnice vpeljali v osnove operacij-

skih sistemov MS-DOS in Windows, ter dali povdarek na urejanju teksta s tekstprocesorjem WORD 6.0. Vsakdo od udeležencev je zaključil usposabljanje še z eksternim tečajem.

Trenutno poteka druga faza usposabljanja, kjer izobražujemo v glavnem strokoven kader. Le-ti bodo prav tako seznanjeni z operacijskima sistemoma MS-DOS in Windows, spoznali bodo osnove urejanja teksta z Wordom, povdarek pa bo na preglednem programu EXCEL 5.0. Zato bi si v nadaljevanju na kratko pogledali uporabo pregled-

nih programov in njihove osnovne značilnosti.

Pojav preglednih programov na svetovnem in našem tržišču je zelo pripomogel k razširitvi in uveljavitvi osebnih računalnikov. Popularnost so si pregledni programi (spreadsheets) pridobili z enostavnostjo in lahkoto uporabe pa tudi zato, ker so zelo »prijazno« uporabniško orientirani. Glede na to, da uporaba teh programov ne zahteva večja predznanja o računalnikih in programiranju lahko trdimo, da je glede na vložek, rezultat ogromen.

Pregledne programe - preglednice (spreadsheets - razprostrta polja) najdemo pod različnimi imeni, kot so tabelarični programi, elektronske tabele, tabele za navzkrižno računanje, dinamične tabele in temu podobno. Odlikujejo se z veliko spominsko kapaciteto in hitrostjo operacij.

Z razvojem mikroračunalnikov so se odpirala vrata tudi nestrokovnjakom brez izjemnega tehničnega znanja. V začetku je imel uporabnik tri možnosti: da postane ekspert za programiranje, da najame dragega programerja ali da ima od mikroračunalnika le malo koristi.

Situacija se je spremenila v letu 1978, ko so izdelali prvi tabelarični program VISI CALC (vizualni kalkulator) za delo na mikroračunalnikih, ki je zasnoval pravila za vse naslednje pregledne mikroračunalniške programe. Visi Calc je postal v kratkem času učinkovito orodje na vseh področjih. Glede na obstoječe softverske programe je imel naslednje prednosti: uporaben je bil na mikroračunalniku in uporabnik je imel svoje orodje na razpolago kadarkoli. Svoje analize je lahko izpopolnjeval po želji in ni bil omejen z visokimi cenami uporabe velikih računalnikov, rezultati pa so bili takoj na razpolago. Podatke uporabnik vnaša v model, razdelan po vrsticah in stolpcih, razmerja med podatki logično in zlahka zasledi, kar pomeni, da model neprimerno lažje dopolnjujemo in spreminjamo. Urejanje podatkov zahteva malo časa. Pri vsem tem pa je prisotna še nizka cena softwarea.

Najbolj znani dopolnjen mikroračunalniški pregledni program te generacije je bil SUPER CALC, ki je bil uporaben praktično na vseh tedanjih mikroračunalnikih.

V novo generacijo štejemo nove verzije že znanih softverskih preglednih programov ter nove dosežke kot so MULTIPLAN, CONTEXT MBA, FRAMEWORK, SYMPHONY, LOTUS 1-2-3, QUATTRO in EXCEL. Skupno jim je to, da so možnosti prve generacije dopolnjene z mnogimi novimi dosežki. To so v bistvu t.i. All-in one programi, ki kombinirajo

vse najboljše iz tabelarnih, grafičnih in datotečnih softverskih programov in jih integrirajo v en paket. Programi nove generacije integrirajo v enem paketu:

- sposobnost računanja
- grafično prikazovanje
- urejanje tekstov
- obdelavo podatkov
- podatkovno komuniciranje z drugimi programi

Te komponente so interaktivne in hkrati samostojne.

Ti programi s svojimi sposobnostmi polno zadovoljujejo potrebe uporabnikov, hiter razvoj mikroračunalnikov pa jim s svojo spominsko kapaciteto in procesno močjo omogoča izjemno visok nivo učinkovitosti in prefinjenosti.

V naslednjo generacijo štejemo vse pregledne programe, ki so zmožni delati v grafičnem okolju **WINDOWS**. Windows, v dobesednem prevodu okna, je grafično okolje, ki nadgrajuje operacijski sistem. Uporabniku omogoča enostavno delo z različnimi aplikacijskimi programi in enostavno prenašanje podatkov, pri čemer si izdatno pomaga z miško. Lahko rečemo, da povezuje široko paleto programske opreme in jo tako združuje v enoten sistem ukazov. Ta sistem postaja neke vrste industrijski standard pri uporabi programske opreme.

Pregledne programe se z lahkoto naučimo uporabljati, za mojstrstvo in finese pa potrebujemo nekoliko več časa, vendar ostajajo še vedno dostopni povprečnemu uporabniku.

Program uporabljamo v obliki razpredelnice, ki jo sestavljajo polja oz. celice, v katere vnašamo podatke in jih nato obdelujemo. Stolpci so običajno označeni s črkami, vrstice pa s številkami. Posamezno polje ali celica je določena s črko in številko stolpca in vrstice, ki se sekata. Polje, s katerim delamo, nam v vsakem trenutku kaže kazalec v obliki označenega pravokotnika. Na zaslonu vidimo samo del razpredelnice, s kazalcem pa se lahko premikamo po razpredelnici v vse smeri in tako dobimo vpogled v vsak del razpredelnice.

Računanje. Program v bistvu preseli delovno tabelo z mize na ekran in tako ohranja vizualno računanje. Vnašanje podatkov ostaja funkcionalno enako kot prej na papir, le da vrsto operacijskih opravil, kot so seštevanje, množenje, iskanje, primerjanje itd., s pomočjo programa prenesemo na računalnik. Funkcije, ki jih lahko uporabljamo, se delijo na: matematične, statistične, finančne trigonometrične, logične, tekstualne, informacijske, pregledovalne, matrične, funkcije za podatkovne baze

ter funkcije za datum in čas. Preglednica je torej idealna za reševanje vseh številčno orientiranih problemov, posebej če je potrebno hitro poiskati razne strategije s spreminjanjem posamičnih parametrov (**What if**). Ob določenih posploševanjih lahko smatramo preglednico tudi kot **Sistem za podporo pri odločitvah** (Decision Support System).

Grafično prikazovanje. Grafična komponenta je povezana z računsko komponento. Tako je mogoče vse osnovne in izvedene podatke prikazovati v obliki različnih vrst grafov na zaslonu ali pa preko tiskalnika na papirju. Dobro zasnovan diagram bolje pokaže bistvo tabele kot desetine strani števil in formul. Z grafi izredno povečamo hitrost, obseg in jasnost podajanja podatkov.

V splošnem vsebujejo preglednice dvodimenzionalne in tridimenzionalne prikaze naslednjih oblik: vodoravni histogrami (Bar), navpični histogrami (Column), črtni trendi (Line), krožni izseki in pogače (Pie), površinski diagrami (XY), strukturni diagrami in razne druge kombinacije, omogočajo pa tudi opremljanje grafikonov.

Podatkovne baze. Delo z bazo podatkov (Database Management) je naslednja komponenta pri preglednih programih. Vsaka podatkovna baza je niz zlogov in jo lahko prikažemo kot tabelo. V eni vrsti je en zlog, v stolpcih so polja zlogov. Poleg računskih obdelav lahko te podatke obdelujemo tudi po drugih kriterijih, kot so sortiranje, rangiranje, iskanje določenega podatka itn.

Urejanje teksta. Pri vsakem preglednem programu se da urejati tekst. Nekateri imajo boljše, drugi slabše urejevalce tekstov. To ni močnejša stran preglednic, vendar zadoščajo nekaterim osnovnim zahtevam in kriterijem.

Komunikacija z drugimi programi. Gre za izmenjavo podatkov z drugimi programskimi orodji oz. za delo z datotekami, kreiranimi z drugimi programskimi jeziki, npr. dBase, Word, Basic, pa tudi za medsebojno izmenjavo med samimi preglednimi programi. Običajno se za to uporabljajo t.i. translatorji.

Prednosti preglednih programov

Pregledni programi so vsekakor za uporabo najlažji programi, kljub temu pa so v nekaterih primerih veliko bolj učinkoviti od kateregakoli višjega programskega jezika.

Ker so pregledni programi integrirani programi, v katerih lahko urejamo besedila, delamo s tabelami in bazami podatkov, uporabljamo grafiko, komuniciramo z drugimi računalniškimi orodji in uporabljamo vrsto ostalih možnosti,

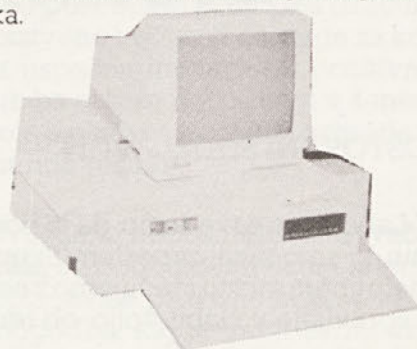
lahko rečemo, da pokrivajo vsa glavna področja uporabe osebnih računalnikov. **Možnost totalne integracije vseh delovnih okolij** je bolj pomembna od nekaterih pomankljivosti.

Zelo lahko se rešujejo »ad hoc« naloge, pri katerih ni potrebe po formalnih pristopih, zato je tudi razvoj aplikacij izredno hiter.

Pregledni programi so uporabniško zelo prijazni in delajo v popolnoma interaktivnem okolju. Dejansko ima uporabnik vse kar potrebuje pred seboj.

Namen preglednih programov je predvsem hitro doseganje rezultatov, pri čemer so superiorni.

Spremenljivost je izredno lahka, kar tudi ustreza končnim ciljem uporabnika.

Najbolj pogosto uporabljamo pregledne programe za podporo odločitvam in za osebno dejavnost. Zelo so uporabni pri evidencah, knjigovodstvu, finančah, trgovini, planiranju, kalkulacijah itd.. Pogosto neprofesionalni uporabniki sami oblikujejo preglednice, uporabljajo pa jih tudi profesionalci.

Lahko rečemo, da je občutljivost na spremembe (Sensitivity) izredno visoka.

Med podatki je možno vzpostaviti funkcionalne odvisnosti, kar pomeni, da bo sprememba enega podatka v verigi privedla do spremembe vseh podatkov, ki so v funkcionalno povezanih poljih. Torej nam spreminjanje posamičnih parametrov hitro da odgovor na vprašanje »Kaj če« (What if).

Uporabnik, ki ni nikoli delal s preglednimi programi, potrebuje malo predznanja, da lahko prične z enostavnimi oblikami dela.

Učenje oz. doseganje nekega nujno potrebnega znanja je dokaj enostavno, rezultati pa so hitro vidni. Seveda pa doseganje višjega znanja zahteva nekaj več izkušenj. Lahko bi rekli, da se pri izdelavi manjših preglednih programov v 80% primerov uporabljajo znanja, ki so bila pridobljena v 20% časa. Za ostalih 20% primerov uporabe teh programov, to velja predvsem za večje in kompleksnejše programe, pa je potrebno vložiti 80% časa za obvladovanje potrebnih znanj.

Pripravi: 9. 11. 95 AOP - NIKO PERIČ

RAZPIS

ZA OŽIVITEV INOVATIVNE DEJAVNOSTI

SPOŠTOVANI SODELAVCI !

V Labodu se zavedamo, da je bogastvo znanja, v nas samih, ki smo tukaj zaposleni. Skupaj se vsakodnevno na delovnem mestu srečujemo z neštetimi problemi, ki nas spravljajo v slabo voljo, ob tem pa včasih vidimo

tudi rešitve, ki bi nam po eni strani olajšale delo, po drugi strani pa tudi prinesle boljše rezultate v procesu, kar bi posredno pomenilo tudi ekonomski učinek. Enostavno želimo, da bi dobre ideje ostale nekje zapisane in čim prej tudi uresničene. V tem smislu v Labodu z optimizmom upamo na ponovno oživitev inovativne dejavnosti.

Ravno zaradi tega vas vabimo k sodelovanju, da se pridružite inovatorjem in s svojim koristnim predlogom prispevate k našemu skupnemu večjemu uspehu.

KDO LAHKO POSTANE INOVATOR?

Odgovor je zelo enostaven. Inovator je lahko vsakdo, ki je zaposlen v Labodu in predlaga koristen predlog ali inovacijo s tem, da izpolni obrazec PREDLOG INOVACIJE. Torej razpis ne velja samo za vzdrževalce, razvijalce, mehanike, tehnike in inženirje, ampak povsem enakovredno tudi za vsako delavko v proizvodnji, delavce v splošni službi, nabavi, kreatorje, administratorje, skladiščnike, prodajne referente itd.

V Labodu torej vabimo vse, posebej pa tiste s polno dobrih idej, da se brez odlašanja odzovejo na razpis in čim prej izpolnijo razpoložljiv obrazec.

KAKŠNIH NAGRAD IN UGODNOSTI JE LAHKO DELEŽEN INOVATOR?

1. Za vsak koristen in prijavljen predlog oz. inovacijo se po ocenjevanju prejme ustrezna nagrada. Nagrada bo podeljena tudi v primeru, da koristnega predloga ni mogoče ovrednotiti, je pa ta uporaben in pomeni izboljšavo.
2. Vsi registrirani koristni predlogi, ki bodo oddani v obdobju od oktober 95 do oktober 96, bodo predmet tekmovanja za najboljšo Labodovo inovacijo leta in za najboljšega inovatorja leta o katerih bo odločala komisija za inovacije. Nagrajencema bosta nagradi podeljeni na slavnostni prireditvi in poleg tega pa bosta tudi javno prezentirana v internem glasilu, ter na oglasnih deskah.

3. Najboljši inovator Laboda, zaposlen v Ločni, bo predlagan tudi za občinsko nagrado, ki jo vsako leto podeli mestna občina Novo mesto. Prav tako pa bodo predlogi oddani po ostalih tovarnah oz. občinah kjer bodo razpisane tovrstne občinske nagrade.

4. Vsak registriran inovator z vsaj enim koristnim predlogom oziroma inovacijo, bo lahko udeleženec posebnega vsakoletnega pogostitvenega večera inovatorjev. Prvič ga bomo pripravili proti koncu prihodnjega leta.

KAJ JE CILJ INOVATIVNE DEJAVNOSTI?

1. Izboljšati
 - postopke v procesu
 - kakovost izdelkov
 - kakovost delovnih pogojev
 - zadovoljstvo zaposlenih
 - varnost
 - in tudi druge izboljšave, ki pomenijo korist oz. prihranek za podjetje Labod
2. Znižati stroške
 - izdelave
 - porabe materiala
 - energije
 - transporta
 - tudi drugje, kjer so možni prihranki

NA KATERIH PODROČJIH LAHKO PREDLAGAMO KORISTEN PREDLOG OZ. INOVACIJO?

Na področjih, ki se nanašajo na:

- izdelek
- kakovost
- način izdelave
- organizacijo, administracijo
- embalažo, transport
- opremo
- porabo energije
- zaloge vhodnih materialov
- zaloge gotovih izdelkov
- varnost pri delu
- razna druga področja

KAKO IN KOMU PRIJAVIMO SVOJ PREDLOG ?

V Labodu smo se odločili odpreti vrata vsaki še tako preprosti ideji, ki bo pomenila izboljšavo ali napredek, zato smo kolikor je mogoče poenostavili postopek prijave.

Za prijavo inovacije morate izpolniti obrazec PREDLOG INOVACIJE, ki ga dobite pri vašem neposrednem vodji, pri vaših vzdrževalcih ali v službi tehničnega razvoja. Vodja vam bo tudi svetoval glede predloga.

Prav tako vprašajte vašega vodjo, če ne veste kako bi izpolnili obrazec.

Kadar ste kljub vsemu glede predloga v zadregi, ne veste odgovora na določeno vprašanje, rabite nasvet, ne morete se odločiti ali je vaša ideja primerna za predlog ali ni, se lahko obrnete na Službo tehničnega razvo-

ja v Novem mestu, kjer vam bodo svetovali oz. pomagali.

Vaše pravilno izpolnjene predloge zbirajo vaši neposredni vodje.

KAKO HITRO BO REŠEN VAŠ PREDLOG?

Vsak koristen predlog bo rešen najkasneje v 45 dneh po datumu oddaje prijave vašemu vodji in izplačana nagrada pri naslednji plači po datumu rešitve predloga.

Kadar boste prijavi inovacijo, pa je postopek daljši zaradi ugotavljanja uporabnosti oz. praktičnega preizkusa in izračuna ekonomskega učinka in prihranka. Za inovacijo se prejme po posebnem postopku izračunana nagrada, ki pa je bistveno večja od nagrade za koristen predlog. Vsaka uspešna inovacija s pozitivnim ekonomskim učinkom bo rešena najkasneje v 4 mesecih od datuma prijave in izplačana enkratna nagrada pri naslednji plači po datumu rešitve.

Za vse uspešne inovacije, ki bodo imele status **večjega ekonomskega učinka**, se bodo po izdelani ekonomski analizi dodatno izplačevale provizije in bo z avtorjem sklenjena tudi pogodba. Kaj je večji ekonomski učinek in kakšne bodo provizije je podrobneje določeno v pravilniku o inovacijah.

KAJ JE KORISTEN PREDLOG IN KAJ INOVACIJA?

1. **Koristen predlog** je vsak z obrazcem PREDLOG INOVACIJE prijavljen predlog, ki ga je mogoče kjerkoli v podjetju Labod koristno uporabiti. Za koristen predlog so običajno prihranki manjši (do 90.000 tolarjev / leto) ali pa največkrat neizračunljivi. Koristne predloge sprejema v obravnavo neposredni vodja, in tudi po posebnem postopku samostojno odloča o njihovi uporabnosti. Za vsak pozitivno rešen koristen predlog se prejme nagrada najmanj 1.000 in največ 10.000 tolarjev.
2. **Inovacija** je tudi vsak z enakim obrazcem prijavljen predlog in ga je mogoče koristno uporabiti kjerkoli v Labodu, vendar pa mora biti prihranek oz. ekonomski učinek izračunljiv in mora biti večji kot 90.000 tolarjev / leto (1000 DEM). Z avtorjem inovacije, ki ima dokazano izračunan večji ekonomski učinek (nad 1.300.000 tolarjev), sklene Labod tudi posebno pogodbo s katero je urejen odnos o uporabi inovacije in izplačilu dodatne nagrade izračunane po pravilniku. Prijavljen predlog inovacije na prvi stopnji obravnava neposredni vodja na drugi pa komisja za inovacije.

SPOŠTOVANI SODELAVCI! POGUMNO SE PRIDRUŽITE INOVATORJEM LABODA. ŽE V NAPREJ SE VESELIMO VAŠIH PREDLOGOV IN VAM ŽELIMO VELIKO USPEHOV V NAŠE SKUPNO ZADOVOLJSTVO.

Vodja službe tehničnega razvoja
Jože KRAŠNA

Glavni direktor
Andrej KIRM

NAŠI NAGRAJENCI

Jeseni smo v Jani objavili skupaj z rednim prospektom tudi vprašalnik. Odgovori naših potrošnikov nam bodo pomagali pri nadaljnjem oblikovanju naših

kolekcij, razširjanju prodajne mreže in načrtovanju marketinških aktivnosti. Dobili smo izredno veliko število odgovorov. Med 11.000 izpolnjenimi vprašalniki

smo na javnem žrebanju na Studiu D in Poslovnem kanalu, izžrebali 33 srečnejev. Najvrednejše nagrade pa smo podelili v ljubljanski vzorčni sobi.

Tanja Zakrajšek, doma v Starem trgu pri Ložu, je dobila bon za 100.000 SIT naših izdelkov. Podelila jih je z zaročencem (na sliki) in domačimi.

Tina Steinbacher iz Velenja, je študentka medicine. Dobila je naš kostim in izbrala si je hlačnega.

VŠ VŠ VŠ VŠ NAŠI NAGRAJENCI VŠ VŠ VŠ VŠ

Danica Struna (stoji), doma iz Grosupljega, je bila kostima nadvse vesela, pomagala pa ji ga je izbrati hčerka.

Majda Radovič (levo) iz Ivančne Gorice je dobila zanimivo nagrado - vikend v Šmarjeških toplicah. Pravi, da se bo tja odpravila v Labodovih oblačilih.

Prodajalna v Delti je vedno lepo urejena, Zorica Kozelj (na posnetku), poslovodkinja, pa ima še veliko idej, kako privabiti in in obdržati kupce tudi s prijetno urejenim lokalom.

PREDSTAVLJAMO VAM:

PRODAJALNA V PTUJU

Ptujčani sicer pravijo »na« Ptuj in to bi morali tudi mi spoštovati. Torej, tokrat predstavljamo prodajalno na Ptuj, o njej pa govori poslovodkinja, **ga. Zorica Kozelj**. Sicer zelo zgovorna Zorica tokrat ni hotela kaj dosti govoriti, češ, da se tako vsi po vrsti trudimo in da je bilo veliko problematike in vsebine iz Labodovih prodajalen že povedane. Pa vendarle ima vsako področje svoje specifičnosti, vsako se obrača malce po svoje. Torej, kako je na Ptuj glede prodaje v naši trgovini?

»Malce so nas prizadeli množični nakupovalni izleti na Madžarskem kamor ljudje na veliko odhajajo tudi po konfekciji, ki je cenejša. Na srečo pa ostaja določeno število stalnih strank, ki ceni kakovost in zanesljivost naših izdelkov, čeprav nam tudi ti dajejo vedeti, da smo vendarle precej dragi. Toda za lepe izdelke je staro pravilo, da se »sami prodajajo« in to tudi mi potrjujemo. Glede naših kupcev bi rada dodala, da ob skupini stalnih, pridobivamo tudi nove in nove kupce, ki prihajajo zadnje

čase pretežno iz Maribora, hkrati pa se je treba vprašati, kako to, da nekaterih, nekoč stalnih strank, ni več. Časi se spreminjajo in z njimi bi vendarle morali tudi mi še kaj več ponuditi, kot le naše izdelke...« razmišlja Zorica. Poudarja, da bi z malo denarja lahko veliko dosegli, saj meni, da je treba zagotoviti prostor z udobnimi sedeži, kjer stranke lahko v miru popijejo kavo ali sok in se počasi odločajo. Poleg tega je lokacija izven mesta zahtevna. Za tak nakup se ne odloči človek kar tako in pogosto pridejo cele družine. Stranke so vse zahtevnejše, saj pričakujejo vsaka zase vso pozornost in prijaznost. No, te so na Ptuj zagotovo deležne, saj se vseh pet prodajalk, s poslovodkinjo vred, ki je med temi že všteta, zelo prizadevajo. In tudi lepo delajo. Prodaja se postopno popravlja tudi na njihovem koncu. Zelo odmevne so **bluze**, ki se tudi najbolje prodajajo, prav tako tudi **krila in hlače** večjih števil, ki so pri nas zelo iskane.

Pred časom smo dali posebej izdelati večje število **plise kril** v večjih števil-

kah, kar smo na enkrat tudi prodali,« pravi Zorica, ki je pohvalila tudi letošnjo pošiljko **plašcev**. »Po daljšem obdobju menim, da so naši plašči ponovno zelo lepi, uporabni, zanimivi in po pristopnih cenah. Zato velja pohvala. Manj pa gredo v prodajo **kostimi**. Tudi **Ella Vivaldi** je prodajna, razen svetlejših in svečanejših izdelkov, ki so jim ostali od poletja. Pohvala gre tudi **jersey programu**, ki je kvaliteten in lep in zato tudi zelo iskan. Za naš športni program pa ljudje še premalo vedo.« Pripomb Zorica skoraj da ni imela, opozorila pa je na vse slabše oziroma vse bolj **mečkljive materiale**, na kar pa se stranke zelo pritožujejo. Meni, da smo v zadnjem času pri izbiri materialov imeli manj srečne roke in da je treba biti pozoren tudi na ta vidik. V načrtu ima Zorica veliko aktivnosti, ki bi pritegnile nove kupce in tistih, s katerimi bi se zahvalila za pozornost starim, zvestim strankam. Meni, da bi morali v Labodu razmišljati o oblikah posebnih ugodnosti za stalne stranke (kot so kartice) oziroma razvijati višje oblike prodaje.

Labod so obiskali najvišji predstavniki Dolenjske banke, na čelu z direktorjem Francijem Borsanom in pomočnikom Josipom Škobernetom. Srečanje naj bi bilo uvod v kasnejše konkretnejše dogovore o poslovnem sodelovanju, zato se je tudi tokrat večina pogovora sukala okoli gospodarjenja in znotraj tega obsega izvoza, dohodka iz tega ter odstotka izvoza, ki »ga peljemo« skozi Dolenjsko banko, in seveda o lastninjenju. To prinaša — z novo organiziranostjo — tudi v odnose z banko nove pristope. Gostje so si ogledali procesni računalnik in vzorčne sobe in se začudili ob podatku o naročilih, ki že spominjajo na butično proizvodnjo.

Gostovani!

V Idriji, 22. avg. 1995

Z veseljem sporočam, da sem Janini nagrada — ali bolje rečeno Labodovo darilo — je sprejela v vaši idrijski trgovini.

Ja komplet, ki sta ga mi s pravo pripravljenostjo pomagali izbrati prodajalki (v trgovini sem bila enkrat dopoldne in enkrat popoldne), so iskreno zahvaljujem.

Je do sedaj sem »čislala« Labodove izdelke, vosej pa bom Labod splošnovala se po prijetnem in nevtralnem ovajanju tega.

Labodu veliko sreče, vam, gospod Lopina pa še veliko moči in srečnosti!

Lep pozdrav! Silvija Brunce

Zahvala za nagrado, ki jo je ga. Silvija dobila ob Janini križanki.

Šopek modrosti

Kdor zna v lepih rečeh in iskrenih besedah najti nekaj grdega, je pokvarjen.

Hudo je, če si smešen, ne da bi bil zabaven.

Cinik je človek, ki postavi ljudem in stvarim ceno, ne da bi poznal ali priznal njihovo vrednost.

Dolžnost je tisto, kar ponavadi človek pričakuje od drugih, ne pa tisto, kar naj bi naredil sam.

BARVE IN ZDRAVJE

Alternativna medicina ponovno odkriva pozabljena znanja in med pozabljenimi terapijami je tudi terapija z barvami. Za nas, ki delamo v modni industriji imajo barve še poseben pomen, toda kot posamezniki imamo do barv svoj odnos. V določeni barvi se ne počutimo prav prijetno, druga nam dobro dene. Terapija z barvami, ki jo povzemamo iz knjige Alternativna medicina, se takorekoč dnevno potrjuje v praksi. Zanimivo pa je tudi, da z barvami v alternativnih pristopih zdravijo celo slepe ljudi, saj se spremembe barv odražajo tako na koži kot v očeh.

Terapija z barvami

Potencialno vrednost terapije z barvami lahko najbolje prikažemo tako, da si predstavljamo svoje občutke, če bi morali bivati v sobi, prepleškani z vijolično, z barvo blata, s črno ali katerokoli drugo barvo, ki nas močno odbija. Obratno sledi samo po sebi: če lahko misel na odvrtno barvo ali kombinacijo barv človeka potlači, mar ne bi mogli priljubljene barve ali barvne kombinacije terapevtsko uporabiti za izboljševanje razpoloženja ali tudi za umirjanje in pomiritev?

Četudi je skorajda nepriznana, terapijo z barvami v določenem smislu uradna medicina uporablja vsak dan, kajti tovarne zdravil že od nekdaj skušajo svoje izdelke napraviti privlačne z izbiro priljubljenih barv. Barve vse bolj uporabljajo pri naravnem zdravljenju, včasih pa tudi pri samostojni terapiji. Zanimivo je, da lahko na ta način zdravijo tudi slepe ljudi, saj se spremembe barve odražajo tako na koži kot v očeh.

Postopek

Terapija z barvami je lahko raznovrstna. Nekateri psihoterapevti raziskujejo pacienotva nagnjenja do barv in si zapisujejo, kakšne barve je njihova obleka, ter zahtevajo od pacienotv, naj napišejo katere barve imajo radi, katerih pa ne. Iz teh informacij lahko napravijo določene sklepe, ki vplivajo na potek terapije. Nekateri uporabljajo test doktorja Maxa Luscherja, ki je v štiridesetih letih raziskoval povezavo

med nagnjenostjo do barv in psihološko strukturo. Na osnovi tega raziskav je Luscher izdelal barvni test za vpogled v osebnost in tega od tedaj na široko uporabljajo v nekaterih primerih celo za presojanje delovnih sposobnosti.

Raziskave

Številni poskusi so pokazali, da nekatere barve spodbujajo, druge pa umirjajo. Znano je tudi, da različne barve različno delujejo na percepcijo toplote. V neki norveški študiji na primer navajajo, da ljudje v modrem prostoru termostate naravnavaajo za tri stopinje više kot tisti v rdeče obarvanih sobah. Tudi nekatere druge študije uveljavljajo mnenje, da barva deluje tudi na dožemanje časa ter na sposobnost za koncentracijo in na spomin. Na podlagi znanja o barvah arhitekti in oblikovalci urejajo bolniške oddelke in knjižnice.

Učinek rdeče svetlobe

Danes so na razpolago zapleteni barvni diagrami, na katerih osnovnim barvam spektra in nekaterim vmesnim barvam pripisujejo uresne karakteristike. Nick Humphrey z univerze v Cambridgu navaja takele psihološke reakcije: »Velika polja rdeče svetlobe izzivajo psihološke simptome čustvenega razburjenja - spremeni se hitrost utripa, električni upor kože in električne aktivnosti možganov. Ti psihološki učinki so veliko močnejši pri bolnikih, ki trpijo zaradi kakšnih pataloških motenj, na primer zaradi cerebralne paralize. Pri the pacientih lahko rdeča svetloba povzroča nevzdržne duševne stiske, poslabšanje motenj pri drži in gibanju, zniža se prag občutljivosti za bolečino in na splošno je moteno mišljenje ter pridobljene spretnosti. Kadar možganske poškodbe povzročijo motnje pri razlikovanju barv, se občutek za rdečo barvo izgubi najtežje in se tudi najhitreje ponovno povrne.«

Učinek barv na živčni sistem

Specialisti za terapijo z barvami

danes odkrito trdijo, da raziskovanja o učinkih barv ne bi smeli omejevali le na psihološke reakcije pri vizualnih situacijah, kajti po vsem sodeč možgani ne reagirajo na spremembe le s centrom za vid, temveč tudi z drugimi centri. Zdi se na primer, da rdeča in modra svetloba izzoveta spremembe v simpatičnem in parasimpatičnem delu vegetativnega živčnega sistema; rdeča svetloba ga draži, modra pa pomirja. Nekateri raziskovalci gredo še dlje in trdijo, da smo občutljivi tudi na majhne spremembe barv, na primer na tiste, ki nastajajo ob razliki med dnevno in umetno svetlobo in da lahko te spremembe vplivajo na zdravje. Četudi vemo, da dnevne in letne spremembe svetlobnih ciklusov vplivajo na duševno zdravje in razpoloženje (zimsko pomanjkanje sončne svetlobe je naprimer povezano s posebno vrsto depresije, na voljo pa so tudi dobro dokumentirane raziskave o učinkovanju svetlobe na ženske hormonske cikle in tako tudi na razpoloženje), pa je učinek naravne in umetne svetlobe še vedno predmet spora. Nekateri trdijo, da je umetna svetloba škodljiva, drugi pa se navdušujejo nad njenimi dobrimi učinki pri zdravljenju cele vrste motenj - od psoriaze do zlatenice pri novorojenčkih.

Primeri

Nedvomno barve vplivajo na človeka, zaradi tega bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti barvam v prostorih, v katerih živimo in delamo, pri čemer individualna nagnjenja zahtevajo še posebno pozornost. Nekateri na primer menijo, da jim določene barve lajšajo težave. Pri zdravljenju z barvami se nekateri ljudje zatekajo k medijem, ki lahko »razbirajo« aure in »vidijo«, katere barve so prikladnejše, drugi pa k fototerapiji (ki pri zdravljenju uporablja umetno svetlobo).

Modni dodatki še bolj za mrzle in mrzle dni

V zimskih dneh se bomo - tudi po modnih zapovedih - oblekle zelo, zelo toplo. Letošnja zimska moda ima rada pletenine. Rada pa ima tudi krzno - umetno, z vzorcem tigra in drugih divjih živali, kot dodatke pa ponovno narekuje pravo krzno, ki krasi ovratnike, rokave pa tudi glave. Sicer pravijo, da bodo najmodernejše tiste glave, ki bodo močno obarvane. Zelo moderne so pričeske v močni rdeči barvi, pa tudi izrazito vijoličasta in celo zelena, so vse pogostejše v svetovnih modnih središčih. Med ostalimi dodatki je izbira zelo velika. Vračajo se tanki pasovi, pa tudi prav široki so še vabljivi. Torbice še ostajajo velike, v obliki nahrbtnikov, vse pogostejše pa so tudi majhe, škatlaste oblike. Čevlji ponujajo skrajno udobje, saj so na širokih petah in prostorno zaobljeni. Škornji, kar jih je, pa se vse bolj prilagajajo obliki noge in so ponovno - navidez ali pa kar zares - zavezane po vsej višini.

Torej, poleg standardnih zimskih oblačil, dodajmo še kaj pletenega, kaj divje vzorčastega, kar spominja na tigra, žirafu itd., udobne čevlje, ki se »ne ustrašijo

blata, ne snega, niti ne poti v hribe«, pa se veselo podajmo zimskim radostim naproti. Izrazito žive barve las pa naj najprej prekusijo drugi...

ZAPOSLOVANJE V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

Število zaposlenih delavcev je bilo konec meseca oktobra 1874, 1783 za nedoločen čas ter 91 za določen čas.

V primerjavi z mesecem avgustom se je število zaposlenih zmanjšalo za 19 delavcev.

V dveh mesecih je odšlo 14 delavcev. Na novo smo zaposlili 33 delavcev. Od tega 23 pripravnikov s IV. stopnjo za določen čas.

Novemberska vročina

Letos ej bilo 12. novembra kar 16 stopinj C. Za konfekcijo, ki je izrazito sezonske narave, je to zelo slab podatek, saj zimska oblačila v indijanskem poletju sploh niso vabljliva.

Stopnice po japonsko

Japonci, ki pridejo vsemu do dna, so ugotovili, da vsaka prehojena stopnica podaljša življenje za 1,26 sekunde. Torej je vzeti selitev našega uredništva in reklame v višje nadstropje predvsem kot skrb za podaljšanje življenja...

Po ptujsko in po ostalo

Na Ptuj se jezijo, da njihov priimek Krajnc pišemo »po naše«, torej Kranjc. Pravijo, da je »j« po ptujsko pred »n«, v ostalih deli pa ponavadi za »n«. Torej, ne »prevajajmo« priimkov.

Ptice, nebo in mi

Mobitel pravi v svoji lepi reklami, da si s pticami deli nebo. Marsikdo pa si je v zadnjem času v Novem mestu delil telefonske linije, saj so bili ponavadi kar trije pogovori med seboj prepleteni. Tako se je zgodilo, da je nekdo spraševal po vrednosti marke in dobil hkrati dva vzporedna odgovora - iz prerokovalske linije je bilo rečeno, naj ta dan nikar ne sprašuje stvari, na katere ne more vplivati, medtem ko je filozofsko zbran moški glas mirno ugotovil, da se je treba vedno pogajati.

Sindikalna prodaja

Mnogim je prinesla lep izdelek po lepi - to je zelo sprejemljivi ceni. Mnogi med nami pa so se jezili, ker so teden dni prej kupili plašč, na primer, po več kot še enkrat višji ceni. Ker to ni bilo žrebanje, se ne gre sklicevati na srečo in nesrečo, zato tudi glasno zahtevajo, da je v prihodnje odločitev o sindikalni prodaji sprejeta pred glavno sezono in s tem vsem delavcem Laboda dana enaka možnost.

Zajtrk in čaj

Veliko besed in jeze je bilo stresene na ukinitve zajtrka in čaja. Očitno je za leglo in brez uradnih pogajanj so delavke dobile nazaj vsaj čaj.

ODHODI LOČNA

Rozi BOJANC	- I. st.	- na DM šivilja II.	- polna osebna pokojnina
Gabrijela LUNDER	- II. st.	- na DM šivilja III.	- odpoved delavke
Mateja MLAKAR			
Darja ROŽANC	- IV. st.	- na DM šivilja III.	- določen čas

LIBNA

Slavka MAVSAR	- I. st.	- na DM šivilja II.	- invalidska upokojitev
Nada MERLIN	- IV. st.	- na DM šivilja II.	- sporazumno prenehanje

DELTA

Helena BEZJAK	- IV. st.	- na DM šivilja III.	- invalidska upokojitev
Ida JUS	- IV. st.	- na DM šivilja II.	- v drugo podjetje
ranka HRŽIČ	- IV. st.	- na DM šivilja II.	- sporazumno prenehanje
Erna PUKŠIČ	- I. st.	- na DM šivilja III.	- starostna upokojitev

TIP-TOP

Vesna MARINČEK	- IV. st.	- na DM šivilja I. VO	- nadaljevanje šolanja
Jožica BLATNIK,			
Andreja BUČAR	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- v drugo podjetje
TEMENICA			
Marjana PASKVALIS	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- določen čas

PRIHODI

DELTA

Franc VOJSK	- IV. st.	- na DM voznik	- nedoločen čas
-------------	-----------	----------------	-----------------

TIP-TOP

Klavdija KOPINA			
Nataša OGOREVC	- IV. st.	- na DM izdel. krojnih slik	- določen čas
Nataša MEHLE	- IV. st.	- na DM pom. kuhar	- določen čas
Sonja VOZELJ	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- določen čas
Miršada OKIČ, Romana ŠKRINAR, Petra NOVAK, Samira ZUBOVIČ, Irena VESEL, Sonja BUČAR, Zdenka BRINOVEC, Silva ŠTOKALJ, Alenka SOKO, Klavdija KOVAČ, Nataša PIRŠ, Biljana RADMANOVIČ			
	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- določen čas pripravništvo

TEMENICA

Majda KIC, Janja ŽURGA, Darja GABRIJEL,			
	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- določen čas pripravništvo

ZALA

Bojana BAJC, Karmen CEROVŠEK, Lidija HVALA, Darja HLADNIK, Jasna KOLER, Meta MUNIH, Darinka PIVK, Mojca ŠEN			
	- IV. st.	- na DM šivilja II. VO	- določen čas pripravništvo

STROKOVNE SLUŽBE

Urška SODNIK	- IV. st.	- na DM prodajalec	- določen čas
Srboljub PETROVIČ	- V. st.	- na DM komisionar	- določen čas
Jože KRAŠNA	- VI. st.	- na DM vod. razv. sl.	- nedoločen čas
Vida TRENZ	- VII. st.	- na DM prevajalec	- nedoločen čas
Marinka MOŽINA	- V. st.	- na DM konstruktor I.	- nedoločen čas

PRERAZPOREDITVE

LOČNA

Tanja ŠINIGOJ	- V. st.	- na DM izdelovalec barvnih kart v komercialni sektor
Jožica ŠAŠEK	- I. st.	- na DM administrator v tehnični sektor

TIP-TOP

Ljubica NENADIČ	- IV. st.	- na DM vzorčni krojač v oddelek po meri - komercialni sektor
-----------------	-----------	---

Referent za kadre
Silva PEZELJ

VLABOD

je glasilo delavcev tovarne oblačil iz Novega mesta. Izhaja mesečno v nakladi 2500 izvodov. Glavna in odgovorna urednica Lidija Jež. Grafična priprava: Grafika Novo mesto. Tisk: Opara novo mesto. Glasilo se šteje med proizvode informativnega značaja, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.